

Nro. 29.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

Költ Bétsben, Pénteken Aprilisnek 9-ik napján

1802-ik osztendőben. Library Cluj

B é t s.

Gallicianak fő Kormányozóját, és Tek. Bács Vármegyének Fő Ispányját nagy méltóságú Urményi Urményi József Cs. Kir. belső Status Tanácsos Ö Excellentiáját Tek. Fejérvármegye; helyette pedig a' Kir. Magyar Helytartó Tanács Tanácsosát Báró Podmaniczki Podmaniczky József Ö Nagyságát Tek. Bács Vármegye Fő Ispányyaiva tenni méltóztatott Felsőges Urunk.

Német Ország.

Frankfurtból, Martius 30-ik napján. — A' Frantzia Respublika és N. Britannia közt való végső békeffég, ennek a' hólnapnak 25-ikén ment Amiensben tökéletességre. A' Frantzia Respublikának városunknál lévő követ Residensehez pol-

F f

gár *Hersinger*hez, egy rendkívül való kurir hozta ezt áldott és keilemetes hirt, azon békeességnek tzikelyeivel egyetemben, mellyek summásan így következnek:

„A Frantzia Respublikának első Conzulja a' Frantzia nemzet képeben, és az eggyesült N. Britanniai 's Hyberniai Országok Királya egyenlő szíves indulattal és kívánsággal lévén a' háború szükségének meg szüntetések eránt, azon előjáró tikkelyekben, a' mellyek Londonban Vendemiáirnak 9 ikén, a' Fr. Resp. 10-dik esztendejében (October 1-sső napján' 1801-ik eszt.) kéz aláírással meg állítódtak, a' végképen való bekeességnek fundamentomát le tették.

„És valamiképen ezen előjáró békeességnek 15 ik tikkelyében meg határozódott, hogy mind az egy, mind a' más részről tellyeshatalmú biztosok fognának *Amiens*be küldetni, hogy ottan az alkudozó hatalmasságok frigyes társaiknak egyet értésekkel, a' végképen való békeességnek eszközlésében munkálódjanak: azonképen a' Frantzia Respublikának első Conzulja a' Frantzia nemzet képeben, Status Tanátsos *Bonaparte József* polgárt, az eggyesült N. Britanniai és Hyberniai Országoknak Fels. Királya, a' maga belső Status Tanátsfőjét, 's ármadiájának Generálisát Lord *Cornwallist*, a' Fels. Spanyol Orzági Király, *Don d'Azara József Miklós* Status Tanátsfőjét, III Károly vitézi Rendjének nagy keresztjét, és a' Frantzia Respublikához küldött követjét; a' *Batava* Respublika Kormányfője pedig polgár *Roger Jean Schimmelpennink* Frantzia Respublikánál lévő rendkívül való követjét rendelték ki, a' kik minekutánna ezen békeesség alkudozására való meg hitelező leveleiket egymással közölték volna illendőképen, a' következő tikkelyekben egyeztének meg: —

1. Tz. A' Frantzia Respublika, Spanyol Király ö Felsége örökössei, utánna következő

maradékai, és a Batava Respublika közt egy részről, és az egygyefült N. Britanniai 's Hyberniai Király ö Fellege közt más részről tékelesség, barátság és jó egygyetertes legyen. A' meg békélt részek egész figvelmetességgel lesznek az eránt, hogy magok és Statusaik közt állandó békeffég legyen, és meg nem engedik, hogy vagy egy, vagy más részről akár szárazon, akár vizen, akár melly lehető szin alatt egymás ellen ellenségeskedjenek. Mindent, a' mi a' szerentsellen viiffza állott egygyefféget meg változtathatna szorgalmatossan el fogják tavoztatni.

2. Tz. Minden egyik vagy másik részről, szárazon vagy tengeren hadi foglalgba elteket minden pénzbeli kiváltás nélkül, a' jelenvaló békefféges tikkelyeknek fel váltása után leg későbbben hat hetek múlva, és azon adollágnak ki fizetése után, a' mellyet azok fogságok ideje alatt tettek, egymásnak viiffza adjanak.

3. Tz. Ö N. Britanniai Fellege mind a' Frantzia Respublikának, mind ennek frigyes társainak, úgy mint Ö Katólíka Fellegének és a Batava Respublikának, minden ö birtokáikat és coloniaikat, a' mellyek a' jelenvaló háborúnak folyása alatt Britanniai fegyvert által el foglaltattak, a' Trinitadi szigetet, és a' Hollandusok Ceylon szigetében volt örökségeiket ki vévén, egészlen viiffza adja.

4. Tz. Ö Katólíka Fellege tellyes jussal és felsőséggel által engedi Ö N. Britanniai Fellegének a' Trinitadi szigetet.

5. Tz. A' Batava Respublíka, minden azon Ceylon szigetében lévő örökségeit és coloniait, a' mellyek a' jelenvaló háború előtt a' frigyes Belgiomi Respublikához, vagy a' napkeleti Indiai kereskedő Társasághoz tartoztak, Ö N. Britanniai Fellegének tellyes jussal és felsőséggel által engedi.

6. Tz. A' Jó Remenyfég Foka (Pro Oortoria
F f 2

um Bonæ Spei) azon jussal és felsőséggel marad a' Batava Respublikának örökségében, a' mellyel bírta a' háboru előtt. A' meg egyezett részek' minden rangú hajóinak szabadságok lézen mint ennekölte úgy ezután is annak kikötő helyébe bé evezni, ott szükleges eledeleket vásárolni, semmi más adót nem vévén azoktól, hanem csak a' mellyet a' maga nemzetebéli hajói fizetni szoktak.

7. Tz. Az ő leg hivebb Felsége örökségei és birtokai azon állapotban hagyatódna meg, a' mellyben voltak a' háború előtt s. a. t.

8. Tz. A' Fényes Portának birtokai, örökségei, és jussai is azon valóságokban maradjanak meg, a' mellyben voltak a' háború előtt.

9. Tz. A' hét szigetektől álló Respublikának valósága, és mástól való nem függése meg esmérteik.

10. Tz. A' Máltai, Gozoi és Cominoi szigetek a' Jéruzsálemi sz. János vitézi Rendjének viszsza adatnak, a' mellyeket, a' háború előtt volt, minden jussaival, 's a' következő meg egyezések szerént birjon ennekutánna.

a). Azon vitézi Rendnek vitézi ezen békesféges meg egyezésnek fel tseréltetése után mindjárt térjenek Máltába vissza, tartsanak magok közt közönséges gyüleést, 's vállaljának Nagymestert magok között.

b). A' Frantzia Respublikának és N. Britannianak Kormányfőjei, a' Máltai vitézi Rendet és szigetet, egészen mástól való nem függésnek állapotjába helyheztetni kívánván, abban meg egyeznek, hogy se Frantzia, se Anglus nemzetbeliek ne legyenek abban ezután, és hogy e' két hatalmasságokhoz tartozó személyek között senki azon vitézi Rendbe bé ne vétetődjék.

c) Allitatódjék fel egy Máltai társaság, a' melly azon szigetnek jövedelmeiből, és kereskedésbeli jussaiból tartatódjék, Azon társaságba

való bé botsatásra a' nemességnek meg mutatása szükség ne legyen, a' kik mint a' több nemzetbeli vitézek minden hivatalokra botsáthatók legyenek, 's minden jussokkal birhassanak. — A' sziget Kormányfőjétől függő municipalis, polgari, törvényes és egyéb hivatalokat, leg alább fel részben, a' Máltai, Gozoi és Cominoi lakosok birják.

d) Ő N. Britanniai Felsőge hadi és hajó seregjei azon szigetből, és az ahhoz tartozó birtokokból, a' bekeesség ratificatiojának fel tserélése után három hólnappal, vagy ha lehet elebb is, mennyenek ki. Azon idő pontjában botsáttassék az ezen Rend birtoka alá, azon állapotban, a' mellyben most vagyon; úgy mindazáltal, hogy vagy a' Nagy mester, vagy azon Rendnek sarkalatos törvényei szerént meg hatalmazott Commissáriusok, azon sziget által vételének alkalmazásával jelen légyenek, és hogy Ő Siciliani Felsőge nek fegyveres ereje, a' mint már annakelőtte meg határozottatott, oda bé mennyen.

e) A' katona őrizetnek, fele leg alább mindenkor született Máltaiakból való légyen, egyéb aránt azon nemzetbeliek közzül is verbuváltathat a' Rend, a' mellyek közzül vitézek lehetnek — A' született Máltai seregeknek Máltai tisztjeik legyenek. A' katona őrizetnek fő vezérségéhez, és a' tiszték ki nevezéséhez, egyedül a' N. Mesternek légyen jussa, mellyről ő még tsak ideig való képpen se mondhatson le, hanemha a' vitézi Rendnek hírével és meg egygyezéséből, a' vitézek közzül egyiknek valamellyiknek magahivatalját által engedi.

f) A' Máltai Gozoi és Cominoi szigeteknek másoktól való nem függések, úgy szinte a' jelenvaló rendelések is a' Frantzia Respublika, N. Britannia, Ausztria, Spanyol Ország, az Orosz Birodalom, és Prusszia védelmek és evictiojok alatt fognak lenni.

g) Ezen vitézi Rendnek, és a' Máltai szigetnek, 's az ehez tartozó birtokoknak egy részre való sem hajlások hirdetődjön ki.

h) A' Máltai kikötő helyekbe minden nemzetbeli kereskedők és hajók, a' mellyek az egyenlő és mértékletes adót meg fizetik szabadon bévezhessenek.

i) A' barbarus Statusok (ezeken az Algiriai Tunisi, és Tripolisi haramja Társaságok értetődnek) a' két előbbi tikkelyeknek rendelkezési alá nem tartoznak, mind addig, míg a' meg egyezett felek azon ellenségeskedésnek alkotmányát, a' melly a' nevezett barbarus Statusok, a' Máltai vitézi Rend, és azon Nemzetek közt, a' mellyeknek azon Rendbe való bévételre jussok vagyon, meg nem határozzák, és meg nem szüntetik.

k) Ez a' vitézi Rend valamint a' lelki, úgy a' világi dolgokban azon törvények által fog igazgattatott, a' mellyel igazgattatott a' vitézeknek onnan lett elmenetelek elől, a' mennyiben tudniillik a' jelenvaló meg egyezéssel azok nem ellenkeznek.

l) A' 3. 5. 7. 8. és 10-ik tikkelyekben lévő intézetek, a' szokott mód szerént, a' vitézi Rendnek örökös statutumaiivá, és törvényeivé változnak által, és a' N. Meffer, vagy ha ő ezen rendelkezéseknek azon szigetbe való küldetésének alkalmazásával ott nem lenne, az ő képviselője, főt minden successorai kötelesek lesznek azoknak minden pontjaikban való meg tartásokra, magokat esküvéssel kötelezni.

m) Ő Siciliai Felsőge hivattassék meg, arra, hogy a' nevezett szigetebéli erősségekbe maga jobbágyaiból való két ezer emberből álló őrzetet tegyen bé. Ez a' hadi erő a' sziget által adásának idejétől számlálván, egy esztendeig maradjon ottan; hogyha mindazáltal ezen idő eltelése után elegendő hadi ereje a' vitézi Rend:

nek nem volna, a' meg békéileit hatalmasságoknak tudtával és meg egygyezéséből, maradjon azon Napolyi katonaság mind addig ottan, míg a' nevezett hatalmasságok az eránt más rendelkezéseket tennének.

n) A' 6 ik tikkelyben meg nevezett hatalmasságok, ugymint, a' Frantzia Respublika, Nagy Britannia, Austria, Spanyol Ország, az Oroiz Birodalom és Prusszia, a' jelenvaló meg egyezésre való állásra hivattassanak meg.

(A' többit a' jövő posta napon.)

Frantzia Respublika.

Egy 26 ik Martiusi közönleges levélben gyászos fellekkel iratik le a' Sz. Domokos szigetének jelenvaló állapotja, melyet nem maga köholt ki az újság író, hanem oda való levelező barátja közölte vele. „Azok az újságok, úgymond, a' meillyeket Kigyelmednek jelentek, szomorú foglalatúak. *Cap François* szerentsétlen városa, egy néhány házakat ki vévén, hamuban fekszik. — Az isten nélkül való fekete emberek a' puskaporos malmot meg gyújtván, végső veszedelembé ejtették ezt a' izogény várost. — Minden közönseges épületek oda vagynak. Reményleni lehet, hogy nem sokára diadalmat veszen a' Respublika ezeken az istentelen haramjákon. — Fekete Generál *Leplume*, 11 millió liverrel, és a' hitetlen *Touffaint* Generál hadi népének javával hozzánk állott. *Port de Paix* városban három háznál több épfégeben nem maradt, a' többit a' fekete emberek mind le égettek. — *Touffaint* General, fő ármadiájával együtt ezen szigetnek északi részébe vonta magát. — *Leclerc* fő vezérünk egész erővel abban foglalatoskodik, hogy ennek a' pusztító háborúnak, mennél lehet hamarabb véget vethessen, s, a. t.

Orosz Birodalom.

A' meg holt Bádén örökös herczegnek el maradt özvegye, Stockho'mból ismét Pétersburgba

menni, 's kedves férjének nem várt szerentsétlen halálát, kedves leánynak, az uralkodó Orosz Császárnének vigasztaló karjai közt meg siratni.

Pétersburgból Martius 9-ik napján. Az ifjúság heyes nevelésére, a' tudományoknak viragoztatására, és a' valóságos érdemeknek illendőképén való megjutalmazására nézve, minden eddig uralkodott fejedelmeket, még a' Nagy *II. Katalint* is felül múllyá a' mi mostan uralkodó kedves Császáruk *I. Sándor*, és eddig való rövid uralkodása alatt is többet mivel azon tárgyakra nézve, mint mások 40. 50 esztendőkig tartott uralkodások alatt. A' mostanában felállított katona plánta oskola, 50000 rubelnél többbe fog esztendőnként nékie kerülni.

A' Lieflandiai és Estlandiai tanuló ifjúság számra felállított Evangelica Univerzitásra nézve, következő tizkelyekből álló Ukazét, az az, Császári parantsolatot adott ki mostanában:

- 1) A' néhai *I. Pul* Császár alatt, ezen fő Oskolára nézve adatott planum jóvá hagyatik; úgy mindazáltal, hogy a' Præsidentii hivatal szükségtelennek lenni itiltetvén, tsak a' Curatorium maradjon meg. —
- 2) Az Univerzitásnak tulajdon maga Censurája légyen. —
- 3) Minden Lieflandiai és Estlandiai születésűek, a' kik a' Korona szolgálatjában lenni kívánnak, azon Univerzitásnak felállítása után két esztendővel, azon két esztendőig tanulni kötelesek légyenek. —
- 4) Annak meg határozása, melly szerént a' Theologica Facultás a' tanítást intézze, és a' tudományak tisztaságára való esküvés, a' Consistorium költönös egyet értésével, az Univerzitas intézeteire bizatik. —
- 5) A' Prorektor nem a' következők, hanem a' Professorok voksok szerént választatódjon. —
- 6) Azok a' szükséges változások, a' mellyek által az Univerzitas fő plánuma meg nem változtatódik, az Univerzitásra, és a' Curatoriumra bi-

zatódnak. — 7) Az Üniverfitásnak fenn tartására, 56050 rubel kívántatik éfztendőnként; ezen fummának fel vételére száz hólđ földet mutas. fon ki a' korona; de mivel ezek még nem szabadok, mind addig, miglen azok az Üniverfitas tulajdon gazdálkodására bizatódnának, ezek az 56050 rubelek kész pénzben fizetődjenek ki. — 8) Minden hólđföldnek 560 rubelre van a' jövedelme számlálva a' mellyek, mihelyt a' most árendában lévő hólđföldek közül, valamellyik az Üniverfitásnak a' aga valóságában által adatódik, le fognak a' fummából vonatni. — 9) Az Üniverfitás épületjeinek fel állítására, a' melly végre két hely, úgy mint a' Dorpati fő templom, és az ott lévő régi Svécia templom fognak ki mutatódni; ezeken kívül különöffen 25000 rubel fizetődjön ki; a' több fel állításra, s jövendőbéli jobbitásokra kívántató költséget a' Liflandiai és Ethlandiai nemesség válallya magára s. a. t.

Olasz Ország

Maylandból Martius 8 ik napján. A' mi kedves Præfidentünk, Frantzia Fő Conzul Bonaparte, polgar *Villatot* küllő dolgokra ügyelő Minifternek, *Trioniczi* brigadéros Generált pedig hadi minifternek, tette. — *Felici* és *Lambertenghi* Status Tanátosok Martius 4rik napját követett éjjel *Párisba* mentek, a' hol, mint Respublikánknak Status Tanátsoffai szüntelen a' mi Præfidentünk, Fr. Fő Conzul Bonaparte mellett fognak lenni. — Vice Præfident polgar *Melzi* ármadiánk General Stábja Commendánsának, *Charpentier* Generálnak egy igen szép és betses pixift ajándékozott. — Városunknak Commendánsa, polgar *Broufzier*, és General Adjutans polgar *Beaumont* is igen szép ajándékokat nyertek tőlle.

Az Olasz Respublikának ez a' fő tiztviselője, tudmillik All Præfident *Melzi*, igen szorgalmatos, és hivatallyának folytatásában egyenes, de egyfzersmind kemény ember is, kíváltképen

a' respublicanusi alkotmánynak állandó fundamentomra való helyheztesítésében. E' mellett egy átallyában meg nem engedi, hogy ezen régi nemesi titulusokkal *Marquis, Graf, vagy Bárá*, még a' szép nemnek való hizekedésben is valaki élhesse.

Fr. Generál *Rusca*, 8000 emberrel hajóra ült *Livornóban*, olly parantsolatot vévén a' Fr. Kormányzékittól, hogy az E. bai szigetbe mennyen, és foglallya azt el. — A' Frantzia szolgálatban volt Lengyel légiok az Olasz Republica hadi szolgálattýára állottak, és a' Gen. *Dombrowsky* commandója alá tétettek,

Az Olasz vagy Cisa pína Respublica constitutiójának az a' része, a' melly a' paprág organizatióját érdekli, addig, míg a' Sz. Pápa formaliter helybe nem hagyja, közönlégesse tétetni nem fog. Azonközben, a' Piemonti herczegségnek azon részében, a' melly az Olasz Republicával öszve kaptoltatott, minden köldű ó szerzetes rendek el törültetnek.

Majlandból Mártilus 20-ikán. Flak nem minden pontwan követjük mi a' Frantzia Republicát. A' mi hazánk is departementumokra, az az, osztályokra fog osztatódni, 's minden osztályba egy kormányzó helytartó küldettetni. — A' Piemonti herczegségben azon lábra állítodik a' katona conscriptio, a' mellyen van a' Franczia Republicában. Egy szóval minden intézetekből azt lehet ki húzni, hogy ez a' herczegség öszve kaptoltatik Fr. Országgal.

Portugallia.

Lisszabonból Februarius 23-ik napján. Minek utánna mi is tettünk volna a' békefélegnek egy kevés áldozatot, most már, hála légyen a' kegyelmes egeknek, mi is részesültünk annak áldott gyümölteiben, a' köz tsendességben és bátorságban. A' mi kedves regens herczegünk a' Braziliái fejedelem, azokat a' sok fogyatkozásokat, a'

mellyek a' Status dolgainak folytatásába apródonként bé tsúfztak, a' mennyire az idő, és környülállások engedik, el háritani, és a' káros hibákat jóra fordítani igyekeznek. Elégendő tanúbizonylága ennek, az a' mostanában fel állított új politzia vigyázó sereg, a' mellyet a' köz bátorlagnak, és jó rendtartásnak teny tartása végett, nemcsak ezen rezidentiában, hanem más városokban és helységeken is ki rendelt. — Ennek az új forma katonaságnak Commendantja Gróf Gouvion Francia Országi emigrans, ezen hólnap málodik napján mutattatott bé a' mi Regens herozegünknek.

A' papirosra vetett felettébb való nagy adó, és annak néhány esztendőknél nagyon meg nevedett szüksége nemcsak a' szalmából, és maculaturából való papiros készítésére, hanem egy újabb papiros nemének találására is alkalmasaságot szolgáltatott Országunkban, tudniillik az Aloé levelekből való papiros tinalásra. — Egy Lisszabona városában múltató Anglus egy o'ly papiros fabrikára nyert mostanában a' Kormányzéstól privilegiumot, a' mellyben az á'oes leveleknél fejer bőrtel bé vont levelekből, olly derék és szép papiros készitetik, melly a' a' külfő Országokból ide hordott papiroft, mind materiájára, mind fejérségére nézve felül haladja, az árra pedig felenél is kevesebb.

Helvétziai Respublika,

Lausannából Martius 23-ik napján, Wáliserlándból igen sokan érkeztek hozzánk. — Sitten városánál, az ott lévő Frantzia gondokozóval megállapított egy adót vetett, a' melly abból az adókból, melyek ingatlan jövedelméből, és az adószedő, és azt harmincz aranyonál kevesebb adóval megfizésen vezzik meg.

Zürchből Martius 23-ikán, az ott lévő közsönseges újság levélnek egyik darabjál a' nagy nagy

magános levél van summásan bé iktatva, mellynek szerzője a' revolutiótól fogva sok fontos dolgokban eszköze vólt a' Frantzia Kormányzéknek. Ennek a' levélnek értelme rövideden ebből áll: Helvétzia, *úgymond*, Helvétzia marad, még pedig a' részre nem hajló, 's a' szerentsés Helvétzia, ha maga akarja. Nem sokára egy]Frantzia katona sem leszen köztetek s. a. t.

Bernából Martius 25 ikén a' Zürichi, vagy Tigurumi Cantonbéli gyűlés, egy proteftatiót küldött az új Constitutió ellen a' Kormányzéknek, mellyben a' többi közt illy ki fejezésekkel él: A' Constitutióknak minden változásakor kedvezőbb időket reménylett ez a' jó nép, de mindenkor üres álm volt a' reményfége. — Minden okos polgár méltán azt tudakozhattya: Mi történt félelztendő alatt, a' minn a' népméltóképen örvendhetetett vólna? Szabadon azt felelhetni, semmi sem! Allig adódott ki a' Constitutióknak új planuma, azonnal proteftáltak a' 101 Senatorok ellene. A' nemzetnek egysége, mint annak fundamentomos tziykkelye bé vétetődött, esküvéssel meg erősitődött, és a' Fr. követtől is baratságosan ajánlatott; még is mindazáltal, a' Statusnak egybe kötött testét újra Cantonokra osztotta fel a' Senatus. — Walliserlandnak sok helységeibe, a' mellyek a' Fr. Generál *Turrean* rendelésnek ellene szegtek magokat, sok kvartélyozó katonafág küldetett; azok a' municipalitások, a' mellyeket ő ki rendelt, ezen Cantonnak Francia Respublikával való eggyelitetését nagyon sürgetik. — A' Helvécziak közönfeges levelek bátran, és marczoneg szókkal beszélnek ő ellene.

Magyar Ország.

Szigetről, Máramaros Vármegyéből, Martius 18 ik napján 1802. El érkezett már Titt. *Pecz Mihály* Únak, Máramarosi Kir. Administratió első nagy érdemü Assessorának nemességéről szól-

16 Királyi Diploma, mellyben azon 48 esztendő-
től fogva, a' Kir. szolgálatban hiven forgolódo
Urat magát, a' Sugatagi Sók Aknánál első tisz-
tségben lévő fiát, *Pecz Ferencz Urat*, 's ennek gyer-
mekeit, *Jánost, Ferenczet, Antalt, és Aloysia le-*
ánykáját: úgy a' fent nevezett Assessor Úrnak le-
ányait, *Juliánnát*, elsőben *Tek. Strásai*, most pe-
dig *Buchholtz Ferentz Xavérius Consiliarius Ur-*
nak kedves feleségét: ismét *Annát, Tek. Kis - Jó-*
kai Tukáts Antal Úr feleségét, Fels. Urunk min-
den taksa fizetés nélkül, kegyelmesen meg aján-
dékotta. Melly publikáltatás, Máramarosban,
Hallerkői Gróf Haller József kegyelmes Fő Ispá-
nyunk Ő Excellentiája előülése alatt tartatott
nagy gyűlésben, az egész NemesVármegyének örö-
mével végbe ment. Mellyet azzal meg is tetézték,
hogy a' fent nevezett Assessor Urat házánál is egész
fereggel meg tisztelték, azon való örömeiket je-
lentvén.

A' Királyi Diplomán lévő nemes czimert egy
különös jó akaró Poétája így foglalt versbe:

Est Fortuna vetus, Pellicanus Turcifer ensis

Ratiger ante Rates et Salicida Sales.

Úgyan ezen Vármegye gyűléséből ezt is írhatom,
mint újságot, hogy a' Diétára meg hívó kirá-
lyi levél is fel olvastatott, mellyre ezen Nemes
Vármegyében lévő sok érdemes Uraságok között,
Cs. Kir. Consiliarius és első All Ispány, Tekin-
tetes *Szaplontzai Szaplontzai József*, ki már negye-
dik Diétára megyen most, és Vármegyénk Fő Per-
ceptora, *Tek. Réti Gazdag Mihály Urak* depu-
taltattak. — Az utaknak meg jobbitatások eránt,
mellyek az őszi árviztől sokat szenvedtek; a' Vár-
megye Házának meg bővítése eránt, és a' szö-
kött katonákból támadni szokott tolvajoknak le-
hető meg zabolazásokra a' rendelések nemtsak
meg tétettek, hanem már munkába is vétettek.
— Hozzá fogtak a' Reformátusok' Gynnasiumának
építéséhez is, mellynek még a' múlt esztendőben

fedel alá véttetett fele része, és két emeletre van köből építve nagy költséggel, és a' dolog ugyan tüzeffen megyen.

A' sem lessz talám régiség, bátor az őszel történt, hogy midőn a' Méltos. Consiliarius Schönstein Királyi Commissarius, és Mélt. Consiliarius Takáts Úr, gyermeke látogatására jövéen itt múltak volna, ezeknek 's több barátjaiknak kedvéért, egy olyan mulatságot adott Nemes Vármegyénk egyik Fő Szolga Birája, Tek. Rácz Péter Úr, egy gyönyörű patakokkal tsergedező Vajnagi kertjében, az egész kertet szépen ki világosítva, mellynek párja nem igen volt mostanában Máramarosban. Díszesítették ezt Nemes Vármegyénk főbb tagjain kívül negy Consiliarius, Urak is, ha szinte az ebéd mellől, a' nem reményelett jég elfő még a' fátorok alól is ki kergette a' vendégeket: szép volt mind az által az estvéli világosítást, 's annak sugári között a' lejtős patakok ugrásokat szemlélni. Mellyet a' fentebb czélzott Poéta Pater *Simontsits* Piarista úr ilyen monumentummal tisztelt meg.

Præsentibus

Cons.

Takáts Schönstein

Szentgáli Szaplonczai,

LVXerat

nobilis honor

pro

MICHAEL Petz

In Valnag.

Anno

his Verbis expresso:

Hospites magni! tenuis coloni

Intimum semsum penetrabile! eodem

Publicas, vestri memores honoris

Condedit aras

P. R. 27ta Sept. 1801.

Tudósítás.

Titt. Váradi Sámuel Úrnak azon Tehén himlő-öröklirt könyve, a' mellyről a' múlt Februarius hó- napjában, mind a két rendbéli Magy. újság levelek- ben, a' Haza tudósítatott, 15 $\frac{1}{2}$ árkusban, már a' könyvfajtó alól ki szabadult. — Ezt a' munkátskát, minden tekintetre nézve olyannak találják az ahoz értők, hogy avval az egész olvasó Publicum meg elégedhetik, és annak nemtsak a' tanult, hanem a' tanulatlan Olvasók is, mind magokra, mind má- sokra nézve sok hasznat vehetik, és azon kétségeket, a' mellyel a' Tehén himlő bé óltas hasznos volta eránt eddig viseltettek, ezen mun- kátskának olvasása le fogja velek vetkeztetni.

Az Erdély Országba intézett nyomtatványok- nak egy része már leindítatott, és a' mint a' szer- ző úr reményli, e' folyó Aprilis 20 ik napja tá- ján N. Enyedre még is érkeznek. — Erdélyben a' következő helyeken fognak ezen mun- kából nyomtatványok találatni, úgymint:

Brassóban Titt. Langendorff.

Deesen Tiszt. Mihályi Mihály Predik.

Új Thordán Tiszt. Gyöngyössi János Pred.

Déván Tiszt. Sala Mihály Predik.

N. Enyeden Váradi János Apatikárius

Fejérváron Tiszt. Székely Péter Pred.

Kolosváron Prof. Szilágyi.

Mar. Vásárhelyen Prof. Antal.

Szebenben Schuster Fridrik Apatikárius Úrak- nál.

Magyar Országban a' Szerző Úrnak kevesebb esméretsége lévén, még most tsak a' következő helyekre küldi munkájának nyomtatványait, úgymint:

N. Győrbe Prof. Német László.

Pápára Prof. Láczy József.

Pestre Könyváros Kiss István.

Pozsonba Wéber Simon Péter Könyváros

Sopronba Prof. Reitsch Péter.

Szombathelyre Zsóldos István könyvkötő s
könyváros Urakhoz.

Azonban igyekezni fog azon, hogy minden népes városokra küldhesse könyvéből annyit, a' mennyit gondolja, hogy el kelhet, mellről rövid idő múlva bizonyosra teszi a' két Magyar újfágok által a' Publicumot. Az alatt is, hogyha az Erd. Könyváros és Könyvkötő Uraknak feles nyomtatványokat venni tetszene, akár magát a' Szerző Urat, akár a' Magy. Kurir Iróit, frankon küldött leveleik által, szándékjokról tudósíthatják, ellő jó alkalmatossággal le fognak nékiek a' kívánt nyomtatványok küldetödni.

Noha több árkusokra ment ez a' munkátska, és az e' mellé ragasztatott réz táblára metzett, és színelt képetske; mint a' Szerző Úr eleinte gondolta volna: mindazáltal annak az első Tudósításban meg határozott árrát, az 50 krajzárokat sem szaporítani, sem kevesíteni nem kívánja.

Híradás.

Két esztendővel ennekötte, három versben tettünk újfág leveleinkben arról jelentélt, hogy ide való érdemes kereskedők, ugymint: *Stattler* és *Nagy József* urak, Magyar Országgi *Vad Safránt* akármennyi leszen az, illendő arron meg venni, mindenkor készek lesznek. Arra való nézve jelentetik, hogy a' kinek illyen, de jó, vad safránnya felesen vagyon, azt vagy a' Pesti, vagy a' Debreczeni vásárookra, a' mellyeken, fent nevezett Bécsi kereskedő, *Titt. Nagy József* Úr, maga is jelen lenni szokott, hozzá vigyék be, vagy pedig, ha Bétshez közelebb lagnának, egyenesen küldjék azt ide.

A' mai újság mellett küldjük Egyiptom Hístorijának R. árkuftát Erd. Olvasóinknak.

D. D. S.